

BATMAN İL SANAYİ DURUM RAPORU 2019

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Batman Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü

1-BATMAN

1.1 BATMAN İLİ SANAYİ YAPISI

İlin ekonomisi, hizmet, tarım ve hayvancılığa endeksli olup, tarım alanında kuru tarım koşullarında yapılan tarım egemendir. Ekilebilir alanlarda buğday, arpa, kırmızı mercimek, mısır ve nohut üretimi yapılırken, son zamanlarda endüstri bitkisi olan pamuk ve mısır üretimine yönelme gözlenmiştir. Batman Barajının tamamlanarak faaliyete girmesiyle, ilimizdeki sulanabilir arazi miktarında meydana gelecek değişikliğe paralel olarak ürün çeşitleri ve verimde büyük artış beklenmektedir. Batman ekonomisi genel olarak tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Başta buğday olmak üzere mısır, arpa, pamuk, mercimek yetiştirilmektedir. Tarımsal üretim yanında bazı yörelerde arıcılık yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Türkiye için önemli bir yer altı kaynağı olan petrol, 1940'lı yıllara kadar bir köy iken bugün Türkiye'nin nüfus açısından en büyük 36. şehri olan ilimizin, tabiri yerindeyse varoluş sebebidir. Petrol ve petrole dayalı ekonomik faaliyetler ise ilimiz sanayisinin ana omurgasını oluşturmaktadır. İlin petrol üretimi yönünden gelişmesi, son yıllarda gıda maddeleri, inşaat malzemeleri ve kimyevi madde üretim sektörlerinin gelişmesinde etkili olmuştur.

İlde; kimya, petrol, kauçuk, plastik, gıda, tekstil, inşaat ürünleri, deri, maden ve taş-toprağa dayalı sanayi sektörlerinde faaliyet gösteren firmalar bulunmaktadır.

1.1.1 Batman İli Sanayisi Genel Değerlendirme

İlimizde sanayi sektörü yeterince gelişmemiş, bu itibarla ilimiz birinci derece kalkınmada öncelikli iller kapsamına alınarak burada yapılacak yatırımlar için yatırımcılara çeşitli kolaylık ve teşvikler sağlanmıştır. Uygulanan bu tedbirler sonucu İlimizdeki sanayi kuruluşlarında bariz bir değişiklik gözlenmiş, sanayi, tarım, tekstil ve gıda sektöründe çeşitli yatırımlar yapılarak bunların bir kısmını faaliyete girmiştir. GAP kapsamında yapımı devam eden Batman Barajının tamamlanması halinde Silvan ve Garzan sulama projeleri ile tarımsal üretimin artacağı, hayvancılığın geliştirilmesi ile sanayi ve ticaret sektörünün canlanacağı öngörülmektedir. Özellikle son yıllarda tekstil ve giyim sektöründe yapılan yatırımlarla bu sektörlerin ilin ekonomisindeki payı çok artmıştır.

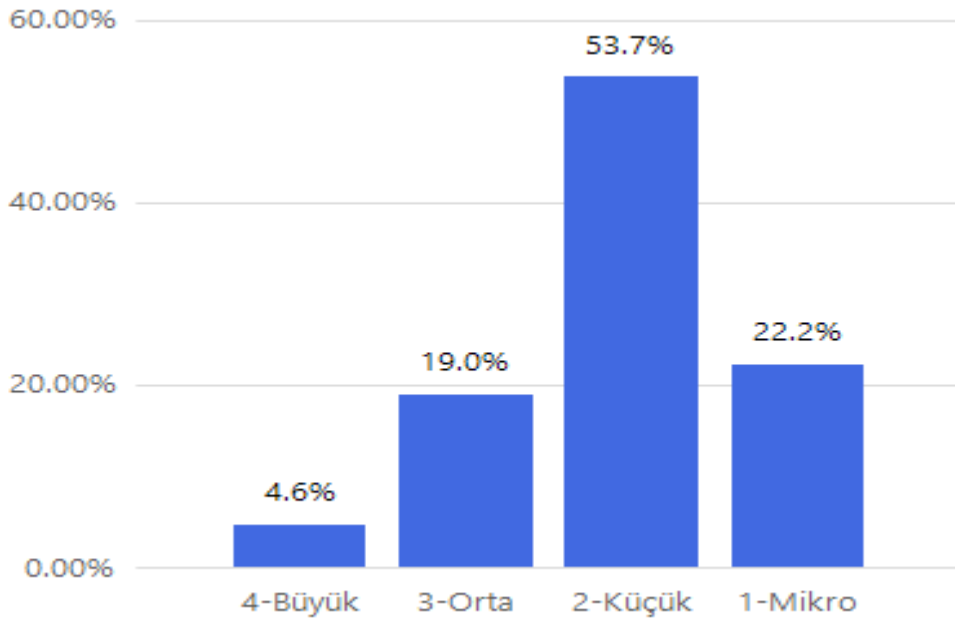
Batman ilinin teşvik kapsamında olması sebebiyle, OSB'de ve diğer bölgelerde yatırımlar artmış; ticaret potansiyeli genişlemiştir. İlin sanayi sitesinde faaliyet gösteren tamir, yedek parça ve mobilya atölyeleri ticari hayata katkı sağlamaktadır.

Batman'da ticaret genel olarak küçük esnaf ve işletmelerden meydana gelmekte olup özellikle tekstil-giyim, tarımsal ve hayvansal ürünler, gıda maddeleri, ev elektroniği gibi tüketim mallarından oluşmaktadır. İlimizde yapılan ticari faaliyetlerde sektörlerin gelişme potansiyeli ve teşviklerden çok mesleki eğitim/deneyim ve pazar büyüklüğü gibi etkenler rol oynamaktadır.

Sanayi Sicil Bilgi sistemine kayıtlı işletmelerin ölçek, sektör ve çalışan sayısına göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

a. Ölçek Dağılımı

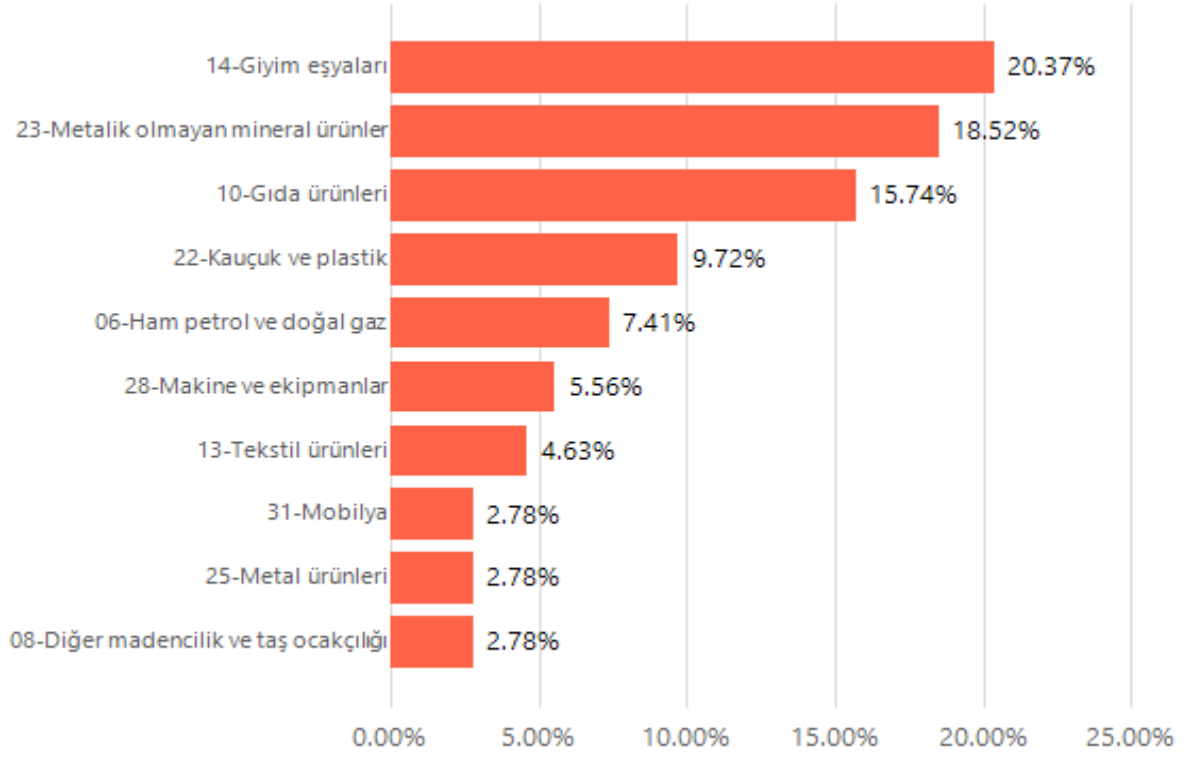
Batman ilinde bulunan sanayi işletmeler çalışan sayısına göre; %22.2 mikro, %53.7 küçük , %19.0 orta ve %4.6 oranında büyük ölçekli işletmelerdir.

Batman İli Sanayisi Ölçek Dağılımı (%)

b. Sektörel Dağılım

Batman ilinde sanayi işletmelerinin sektörel dağılımı incelendiğinde, ilk sırada %20.37 ile Giyim eşyaları, ikinci sırada %18.52 ile Metalik olmayan mineral ürünler ve üçüncü sırada ise % 15.74 ile Gıda ürünleri yer almaktadır.

Batman İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı (İlk 10 Sektör) (%)

c. Çalışan Sayısı

Batman İlinde sanayi sektöründe istihdamda %60.45 ile Giyim eşyaları sektörü, %13.96 ile Metalik olmayan mineral ürünler sektörü, %5.75 ile Gıda ürünleri sektörü ilk üç sırada yer almaktadır.

Batman ilinde Sanayi Sektöründe İstihdamın Dağılımı (İlk 10 sektör)

Sektör Adı	Çalışan Sayısı	İl Payı
14-Giyim eşyaları	7434	60.45%
23-Metalik olmayan mineral ürünler	1717	13.96%
10-Gıda ürünleri	707	5.75%
06-Ham petrol ve doğal gaz	657	5.34%
13-Tekstil ürünleri	568	4.62%
22-Kauçuk ve plastik	325	2.64%
20-Kimyasal ürünler	194	1.58%
08-Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	150	1.22%
31-Mobilya	144	1.17%
28-Makine ve ekipmanlar	115	0.94%
Toplam	12297	

Batman İlinde Çalışan Sayısına Göre İlk 10 Büyük İşletme aşağıda sıralanmıştır:

FİRMA ADI	Çalışan Sayısı
TÜPRAŞ TÜRKİYE PETROLLERİ RAFİNERİLERİ BATMAN RAFİNERİ MÜDÜRLÜĞÜ A.Ş	605
GAMATEKS TEKS SAN. TİC. A.Ş BATMAN ŞUBESİ	587
JOYMEN TEKSTİL - HÜSEYİN ARSLAN	560
BARAN GRUP TEK. TURZ. İNŞ. PET. TARM. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	540
TRİKOTEK TEKS. SAN. TİC. A.Ş	520
BATMAN- AZYA TEKS. ÜRN. SAN. TİC. A.Ş	472
UNİTEKS TEKS. GIDA SAN. TİC. A.Ş BATMAN ŞUBESİ	462
BATMAN-ASTEKS TEKSTİL GIDA HAYV. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	434
ÇİÇEK KARDEŞLER TEKSTİL TRZ. İNŞ. NAK. GIDA SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	330
BEŞİRİ TEKS. İNŞ. NAK. PET. GIDA TAAH. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	262

1.2 BATMAN İLİNDE SANAYİ BÖLGELERİ

Batman ilinde 1 Organize Sanayi Bölgesi, 3 Küçük Sanayi Sitesi ve 1 yapım aşamasında olan 3.Küçük Sanayi Sitesi bulunmaktadır.

1.2.1. Organize Sanayi Bölgesi

Organize Sanayi Bölgemiz, 1991 yılında 1000 dönüm alan üzerine kurulmuştur. 1000 dönümlük arsa tahsisleri tamamlandıktan sonra 1, 2, 3 ve 4. İlaveler yapılarak toplam OSB alanı 3790 dönüm olmuştur. 1, 2 ve 3 ilave alanların Altyapı (Kanalizasyon, Yağmursuyu, İçme suyu, Telekom, Doğalgaz ve Elektrik) İnşaatı yapım işleri bitmiştir.

Mevcut etaplarda sanayicilere tahsis edilecek boş parsel kalmadığından; 2000 dönümlük 4. ilave alanın (6.Etap) yer seçimi yapılmıştır. Altyapı (doğalgaz, atık su, yağmursuyu, Telekom)uygulama projeleri onaylanmıştır. 2000 dönümlük alanın 4 parselde kamulaştırma işlemleri devam etmesinden dolayı işlerin uzun süreceğinden 630 dönümlük alan ayrılmıştır. 630 dönümlük alanda 30 adet sanayi parseli bulunmaktadır. 630 dönümlük alanın ihalesi ayrı olarak hazırlanacaktır

Organize Sanayi Bölgemizde, 97 sanayici bulunmaktadır. Gümrük Müdürlüğü ve Bilim Teknik koleji bulunmaktadır. Tahsis edilen parsellerden, 76 firma üretimde, 11 firma inşaat aşamasında ve 10 firma ise proje aşamasındadır. Üretimde olan 76 işletmede toplam 4700 işçi istihdam edilmektedir. İnşaat ve proje aşamasında olan firmaların üretime geçmesi ile birlikte yaklaşık 6500 işçinin istihdam edileceği öngörülmektedir.

1.2.2. Sanayi Siteleri

Batman ilinde faaliyette olan ve toplam 377 dönüm üzerine kurulu bulunan 3 adet KSS' de 515 işyeri mevcuttur ve bu işyerlerinde 1.730 kişi istihdam edilmektedir. Yapım aşamasında olan 3.Küçük sanayi sitesinin de faaliyete geçmesi ile birlikte toplam işyeri sayısının 676 ya, çalışan sayısının ise 2374 çıkması öngörülmektedir.

İlimizde 2 Küçük Sanayi Sitesi ve Marangoz ve Kaynakçılar Sitesi olmak üzere 3 adet Sanayi Sitesi mevcuttur.

Tablo: Batman Küçük Sanayi Sitesi Bilgileri

Sıra No	Sanayi Sitesi Adı	İşyeri Sayısı	Dolu İşyeri Sayısı	Boş İşyeri Sayısı	Doluluk Oranı (%)
1	Batman Merkez KSS	252	252	0	100
2	Batman Ek KSS	153	153	0	100
3	Marangoz ve Kaynakçılar Sitesi	110	80	30	72
Toplam		515	485	30	90

1.3 BATMAN İLİNDE YÜRÜTÜLEN TEKNOLOJİK DÖNÜŞÜM FAALİYETLERİ

Bakanlığımız tarafından sanayimizin teknoloji düzeyinin artırılmasına yönelik AR-Ge desteği, Tekno girişim Sermayesi Desteği, Teknolojik Ürün Yatırım Desteği, Teknolojik Ürün Deneyim Belgesi, San-Tez Projeleri, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Teknolojik Ürün Tanıtım ve Destek Programına ilişkin birçok faaliyet yürütülmektedir.

<i>Faaliyet</i>	<i>Sektör/Birim</i>	<i>Sayı</i>
<i>Ar-Ge Merkezi</i>		0
<i>Toplam Ar-Ge Merkezi</i>		0
<i>Tasarım Merkezi</i>		0
<i>Toplam Tasarım Merkezi</i>		0
<i>TGB</i>		0
<i>Toplam TGB</i>		0
<i>Faaliyet Toplamı</i>		0

Batman ilinde **Batman Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi** altyapı çalışmaları 2017 yılından beri devam etmektedir

Batman İli Faydalı Model, Marka, Patent ve Tasarım İstatistikleri

<i>Faaliyet</i>	<i>2002-2017</i>	<i>2018</i>	<i>2018 Yılı TR Payı (%)</i>	<i>2002-2017 Dönemi TR Payı (%)</i>
<i>Faydalı Model Başvurusu</i>	13	0	0,00%	0,03%
<i>Marka Başvurusu</i>	1575	185	0,18%	0,14%
<i>Patent Başvurusu</i>	28	3	0,04%	0,05%
<i>Tasarım Sayısı</i>	184	3	0,01%	0,04%
<i>Dosya Sayısı</i>	62	2	0,03%	0,06%

1.4 BATMAN İLİNDE BAKANLIĞIMIZ İLGİLİ KURULUŞLARI TARAFINDAN SAĞLANAN DESTEKLER

1.4.1 KOSGEB Tarafından Sağlanan Destekler

İL ADI:		BATMAN			
Sıra	Veri	2018 Yılı		İl Toplamı (2012-2018 Yılları Arası)	
1	Toplam Destek Tutarı (TL)*	11.398.424		29.577.435	
	Kredi Faiz Programları Gerçekleşme**	Oluşturulan Kredi Hacmi (TL)	KOSGEB Tarafından Karşılanan Faiz Tutarı (TL)	Oluşturulan Kredi Hacmi (TL)	KOSGEB Tarafından Karşılanan Faiz Tutarı (TL)
		14.366.725	1.100.491	31.034.975	3.051.902
2	Diğer Bilgiler	TEKMER / İŞBİRLİĞİ PROTOKOL BİLGİLERİ	-		
		İŞGEM BİLGİLERİ	-		
		KOSGEB TEMSİLCİLİKLERİ	-		
		LABORATUVAR HİZMETLERİ	-		
		UYGULAMALI GİRİŞİMCİLİK EĞİTİM BİLGİLERİ	2018 yılında düzenlenen 17 adet Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri sonucunda 1.615 girişimci adayı Katılım Belgesi almaya hak kazanmıştır.		

* KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği kapsamında sağlanan desteklerdir.

** KOSGEB Kredi Faiz Destekleri Yönetmeliği kapsamında sağlanan desteklerdir.

1.4.2 TÜBİTAK Tarafından Sağlanan Destekler

Batman iline akademik destekler kapsamında 1 Ocak 2018 - 31 Aralık 2018 döneminde 2019 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 120.783 TL destek sağlandı.

Batman ilinde özel sektöre yönelik destekler kapsamında 1 Ocak 2018 - 31 Aralık 2018 döneminde 1 firmanın/üniversitenin/kuruluşun 1 projesine 2019 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 32.318 TL destek sağlandı 46.168 TL'lik Ar-Ge hacmi oluşturuldu.

Batman ilinde bilim ve toplum faaliyetlerine 1 Ocak 2018 - 31 Aralık 2018 döneminde 2019 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 585.861 TL destek sağlandı.

Batman ilinde Bilim Fuarları Destekleme Programı kapsamında 19.200 öğrencinin katkılarıyla 96 okulda, 1.440 bilim fuarı projesi desteklendi.

1.5 BATMAN İLİ DIŞ TİCARET YAPISI

Ekonomik istikrarın devamı ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması bakımından ihracatımızın konjonktürel değişimlerden etkilenmemesi, küresel tehditlerin fırsata dönüştürülmesi, ülkemizin ve özelde Batman ilinin dünya ihracatından aldığı payın potansiyelini yansıtacak şekilde artırılması ve ihracatımızda son yıllarda sağlanan yüksek artışın kalıcı ve sürdürülebilir bir hale getirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu amaç doğrultusunda, Batman'da ihracatın gelişmesi için öncelikli olarak katma değeri yüksek markalı ürünlerin üretilmesi, Ar-Ge çalışmalarının desteklenerek ürün çeşitliliğinin geliştirilmesi ve bu ürünlerin ihracat içerisindeki paylarının artırılması gerekmektedir. Ayrıca kaliteli ve markalı Türk ürünlerinin, başta Orta Doğu ülkeleri olmak üzere, dış pazarlarda müşteri odaklı ve dinamik tekniklerle pazarlanması ve tüm bu alanların desteklenmesi önem arz etmektedir.

Batman'ın 2018 yılı toplam ihracatı 38,4 milyon dolardır. İhracat miktarı bir önceki yıla oranla %10,3'lük bir artış göstermiştir. Yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izleyen Batman ihracatı 2012 yılında en yüksek seviyeye ulaşmıştır. 2008'den 2012'ye kadar istikrarlı bir artış gösteren ihracat 2006, 2008, 2013, 2015 ve 2016 yıllarında bir önceki yıla göre azalma göstermiştir. 2008 yılında bu durumun yaşanmasında Amerika para piyasalarında başlayan ve reel ekonomiye etkisi ile dünya piyasalarını etkisi altına küresel kriz, 2013 yılındaki düşüşün arkasında ise Suriye'de devam eden savaş etkili olmuştur. Dolayısıyla, 2013 yılında 2008 yılına oranla Batman ihracatında daha sert bir düşüşün görülmesi, Suriye'nin Batman ihracatındaki önemli yeri ile açıklanabilir.

2018 yılında Batman'dan en çok ihracat yapılan ilk 5 ülke Irak, Birleşik Arap Emirlikleri, Moritanya, Romanya ve Bulgaristan olurken, en çok ithalat yapılan ilk 5 ülke İran, Birleşik Arap Emirlikleri, Tayland, Almanya ve Çin olmuştur.

Tablo: Ükelere Göre Batman Dış Ticaret Performansı (2018, İlk 10 Ülke)

İhracat		İthalat	
Ülke	Paylar (%)	Ülke	Paylar (%)
Irak	53,6	İran	30,3
BAE	31,1	BAE	19,6
Moritanya	4,2	Tayland	15,4
Romanya	1,3	Almanya	14,1
Bulgaristan	1,2	Çin	5,1
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	1,2	Hindistan	4,2
Libya	0,9	Japonya	2,0
Kırgızistan	0,7	İtalya	1,7
Almanya	0,7	Danimarka	1,0
Fas	0,6	İspanya	1,0

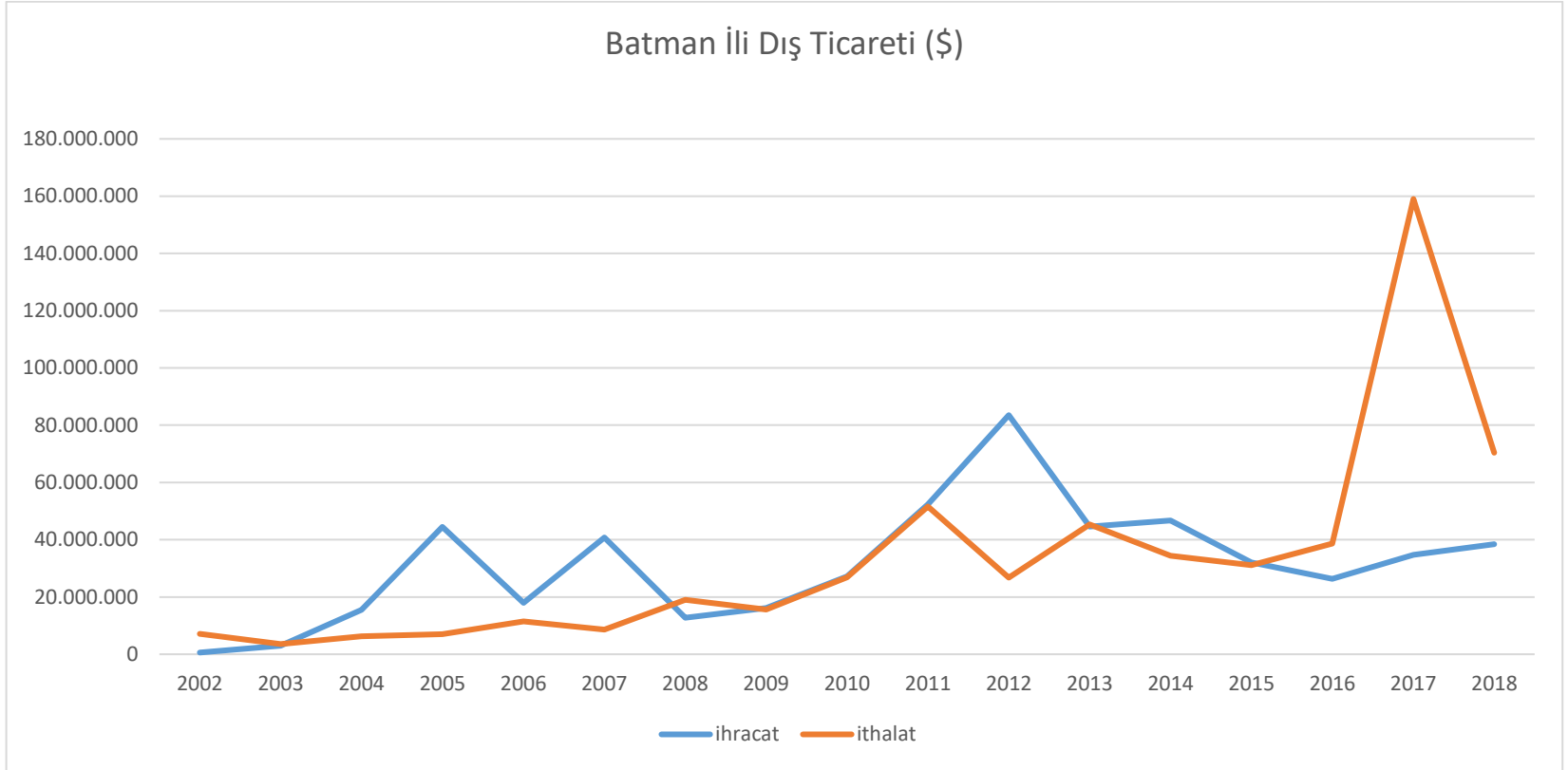
Kaynak: TÜİK

2018 yılında Batman'dan en çok ihracat yapılan ilk 5 sektör kıymetli taşlar/metaller, taş/alçı/çimento, plastik, değirmencilik ürünleri ve mobilya sektörleri olmuştur. Buna karşın en çok ithalat yapılan ilk 5 sektör ise mineral yakıtlar, elektrikli cihazlar, kıymetli taşlar/metaller, kazanlar/makineler ve plastik sektörleri olmuştur.

Grafik: Sektörlere Göre Batman Dış Ticaret Performansı (2018, İlk 5 Sektör)

İhracat		İthalat	
Sektör	Paylar (%)	Sektör	Paylar (%)
Kıymetli taşlar/metaller	35,3	Mineral yakıtlar	27,9
Taş, alçı, çimento ürünleri	10,7	Elektrikli makina ve cihazlar	25,3
Plastikler ve mamulleri	9,0	Kıymetli taşlar/metaller	15,7
Değirmencilik ürünleri	8,9	Kazanlar, makinalar	11,8
Mobilyalar	6,8	Plastikler ve mamulleri	7,6
Kazanlar, makinalar	4,8	Kağıt ve karton	6,6
Meşrubat	3,4	Cam ve cam eşya	2,3
Hububat, un, nişasta veya süt ürünleri	3,2	Hububat	0,9
Demir veya çelikten eşya	2,9	Canlı hayvanlar	0,5
Örülmemiş giyim eşyası	2,0	Optik, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi aletler	0,4

Kaynak: TÜİK

Sektör Bazında İhracat Verileri (2012-2018) (1000 \$)

Sektör	İhracat (USD) 2012	Sektörün İİ İhracatındaki Payı (%) 2012	İhracat (USD) 2013	Sektörün İİ İhracatındaki Payı (%) 2013	İhracat (USD) 2014	Sektörün İİ İhracatındaki Payı (%) 2014	İhracat (USD) 2015	Sektörün İİ İhracatındaki Payı (%) 2015	İhracat (USD) 2016	Sektörün İİ İhracatındaki Payı (%) 2016	İhracat (USD) 2017	Sektörün İİ İhracatındaki Payı (%) 2017	İhracat (USD) 2018	Sektörün İİ İhracatındaki Payı (%) 2018
Tarım ve Ormancılık	2067887	2,48	1700355	3,81	959049	2,05	1091425	3,40	1380704	5,23	1847105	5,31	121353	0,32
Madencilik ve taşocakçılığı	1999466	2,39	3155997	7,08	1139573	2,44	1501	0,00	230	0,00	1103	0,00	12245	0,03
İmalat Sanayi	79445281	95,13	39727124	89,11	44598652	95,51	31011252	96,60	24998821	94,76	32917232	94,67	38055726	99,11
Balıkçılık	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,07	0	0,00	0	0,00
Toptan ve Perakende ticareti	137	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1291	0,00	4770	0,01	206344	0,54
Elektrik,gaz ve su	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Gayrimenkul,kiralama ve iş faaliyetleri	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmetler	0	0,00	0	0,00	260	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Toplam	83512771		44583476		46697534		32104178		26381046		34770210		38395668	

Kaynak: TÜİK

Sektör Bazında İthalat Verileri (2012-2018) (1000 \$)

Sektör	İthalat (USD) 2012	Sektörün İİ İthalatındaki Payı (%) 2012	İthalat (USD) 2013	Sektörün İİ İthalatındaki Payı (%) 2013	İthalat (USD) 2014	Sektörün İİ İthalatındaki Payı (%) 2014	İthalat (USD) 2015	Sektörün İİ İthalatındaki Payı (%) 2015	İthalat (USD) 2016	Sektörün İİ İthalatındaki Payı (%) 2016	İthalat (USD) 2017	Sektörün İİ İthalatındaki Payı (%) 2017	İthalat (USD) 2018	Sektörün İİ İthalatındaki Payı (%) 2018
Tarım ve Ormanlık	419052	1,57	2437893	5,38	1829351	5,32	77267	0,25	58086	0,15	518290	0,33	965815	1,37
Madencilik ve taşocakçılığı	155744	0,58	0	0,00	13997	0,04	24272	0,08	48155	0,12	0	0,00	0	0,00
İmalat Sanayi	26196238	97,85	42900364	94,62	32528159	94,63	31026849	99,67	38526680	99,72	158483434	99,67	69371877	98,59
Balıkçılık	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Toptan ve Perakende ticareti	0	0,00	0	0,00	1598	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	26564	0,040
Elektrik,gaz ve su	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Gayrimenkul,kiralama ve iş faaliyetleri	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmetler	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2403	0,00
Toplam	26771034		45338257		34373105		31128388		38632921		159001724		70366659	

Kaynak: TÜİK

1.6 İL SANAYİSİNDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

1.6.1 Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Ambalaj Sektörü
- Tekstil Sektörü
- Petrol atıklarının işlenmesi
- Yenilenebilir enerji kaynakları
- Fuar yatırımı

1.6.2 Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar:

- Geri dönüşüme yönelik yatırımlar
- Lojistik
- Konfeksiyon- Ev tekstili
- Kuyumculuk-Kozmetik

1.7 SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Ar-Ge Eksikliği: Bölgenin ulusal ve küresel ölçekte rekabet gücünü ve buna bağlı olarak da ihracat hacmini artırmak üzere, bölgede faaliyet gösteren sektörlerin teknoloji kullanımı, Ar-Ge ve yenilikçilik çalışmalarının özendirilmesi yoluyla üretim kapasitesi ve verimliliğin artırılması ve üretim, yönetim ve hizmet kalitesinin uluslararası standartlara çıkarılması hedeflenmelidir. Batman ilinde Teknoloji Geliştirme Bölgesi bulunmamaktadır. İlimizde Teknoloji Geliştirme Bölgesi oluşturulması Ar-Ge çalışmalarına katkı sağlayacaktır. Batman Üniversitesinin yeni kurulmuş olması ve akademik anlamda yetersiz olması Ar-Ge ve üniversite-sanayi işbirliği konusunda yapılabilecek çalışmaları geciktirmekte, bu da bilgiye ve teknolojiye dayalı bir rekabetçiliğin sağlanmasını engellemektedir.

Finansman Eksikliği: Batman'da işletmelerin finansmana erişimde yaşadığı güçlükler Batman'daki önemli sıkıntılardan biridir. Batman ili Bölge'nin mevduat büyüklüğü itibarıyla 26 Düzey 2 Bölgesi içinde 25 inci sırada yer alması Batman'da sermaye birikiminin yeterli düzeyde olmadığını ve Batman'da kazanılan gelirin büyük bir kısmının il dışında tasarruf edildiğini göstermektedir. Toplumdaki sosyal-denge eşitsizlikleri önlemeye yönelik araçlar olan teşvikler Batman'daki altyapı ve işgücü imkânlarının kısıtlılığı ve güvensizlik sebebiyle Batmana yatırım çekmekte yetersiz kalmaktadır. Yapılan katılımlı toplantılarda, Bölge illerindeki işletme sahipleri bankaların Bölge'yi yüksek riskli kategoride görmesi sebebiyle kredi teminat şartlarını diğer bölgelere göre yüksek tuttuğundan şikâyet etmektedir.

Kümelenme Sorunu: Kümelenme, ilişkili sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerin, üniversite ve sivil toplum kuruluşlarından destek alarak ihtisaslaşmaya gitmesi ve ulusal-uluslararası rekabetçiliğini artırması amacıyla ortak hedefte ve aynı coğrafî mekânda yoğunlaşmasıdır. Sektörel ve bölgesel kümeler içinde uzmanlaşmış mal ve hizmet üreticileri, uzmanlaşmış girdi üreticileri ve servis sağlayıcıları, finansman kuruluşları, pazarlama kuruluşları, uzmanlaşmış altyapı sağlayıcıları, eğitim, bilgi, araştırma ve teknik destek sağlayıcıları, ilgili sivil toplum örgütleri ve kamu kurumlarının yer aldığı merkezlerin varlığı bölgenin küresel ölçekte rekabet gücünün artırılmasında büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda bölgede kümelenme analizleri, niceliksel ve niteliksel analizlerin ışığında, potansiyel gözlemlenen; tekstil, yapı kimyasalları ve gıda sektörlerinde kademeli olarak ve sektörler arası kesişim oluşturabilecek şekilde yürütülecektir.

Yerel Markalaşmanın Sağlanamaması: Markalaşma; üretim kalitesi, yönetim ve pazarlama süreçleri, finansman temini, insan kaynakları ve müşteri ilişkilerinde sürdürülebilirliğin temini ile sağlanabilmektedir. Tarım, sanayi ve hizmet sektörlerinde son tüketiciye yönelik ürün sunan firmalar teşvik edilerek, bölgede markalaşma stratejileri hakkında eğitimler verilerek markalaşmaya yönelik faaliyetler desteklenecektir.

Ortaklık Kültürü: Ölçek ekonomisinde rekabetçiliğin güçlenebilmesi için, bölgede iç ve dış girişimciliğin geliştirilmesi ve ortak iş yapma kültürünün yerleştirilmesi gerekmektedir. Bu vesile ile girişimciliğe yönelik olan hibe programlarından da yararlanma oranları artacaktır.

İhracata Yönelik İşbirliğinin Güçlendirilmesi: Rekabetçiliğin güçlendirilmesi amacı, temel olarak ihracat hacminin artırılmasını içerdiğinden, dış ticareti artırmaya yönelik olarak, bölgede tesis edilen işbirliği ağları aracılığıyla bölgede ihracat kapasitesini güçlendirmeye yönelik faaliyetler düzenlenmelidir. İşletmelere yönelik olarak gümrük mevzuatı, kotalar, sözleşme aşamaları, para transferi, AB ilişkileri konularında bilgilendirmeler yapılmalıdır. İşbirliği ağları aynı zamanda, uygun yatırım alanları ve analizlerin girişimcilere duyurulması işlevini üstlenmelidir.

Ulusal-Uluslararası Desteklerden Faydalanmak için Farkındalığın Arttırılması: Etkili proje tasarlamak ve hayata geçirmek, belirli bir alandaki gereksinimini sunmanın küresel ölçekteki dilidir. Bu doğrultuda proje hazırlama ve yazma eğitimleri verilmeli ve özellikle yönetim kavramı ve pratikleri konusunda faydalanıcıların bilinçlendirilmesine yönelik faaliyetler yürütülmelidir.

Enerji Maliyetlerinin Düşürülmesi: Enerji verimliliğini sağlayan yöntemler konusunda gerekli işbirlikleri geliştirilerek ve koordinasyon sağlanarak; enerji tüketicilerinin bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır. Bölgede yer alan enerji yoğun sektörlerde enerji verimliliğini sağlayıcı faaliyetler desteklenmelidir.

Enerji Kalitesi Problemleri: Özellikle elektrik enerjisindeki problemler nedeniyle işletmelerde meydana gelen problemler ve sık sık meydana gelen elektrik kesintileri önlenmelidir.

Pazar Yetersizliği: Irak'a yapılan ihracat; Batman ilimizde üretilen malların ve Bölge'de yer alan nakliyeciler ve komisyoncu firmaların aracılık yaptığı malların ihracatı şeklinde iki kısımda incelemek gerekmektedir. Batman'da üretilen mallar genel anlamda inşaat malzemesi (Mermer, Alçı, Yalıtım, Tuğla vb.) ve işlenmiş gıda gibi düşük teknoloji sektör ürünlerinden oluşmaktadır. Batman'da yer alan nakliyeciler ve komisyoncu firmaların aracılık yaptığı mallar ise çoğunlukla İstanbul, Kocaeli, Ankara gibi merkezlerden gelen teknoloji yoğun ürünler, yaş sebze-meyve, inşaat malzemeleri ve demir-çelik sektörü ürünleri gibi mallardan oluşmaktadır. Bu mallar Irak'a, Mersin-Habur hattında çalışan lojistik firmaları tarafından taşınmaktadır. Batman'dan Irak'a yapılan ihracat, 2016 yılı sonunda Habur sınır kapısının uzun süre kapalı kalması nedeniyle özellikle bölgedeki gıda sektöründe çalışan firmaları olumsuz etkilemiştir. Firmaların ileride bu tip durumlarla karşılaşmamak için risk analizi yapmaları büyük önem arz etmektedir.

İlimizin Sanayisinin İyileştirilmesi için Çözüm Önerileri:

- ▶ İşletmelerde enerji verimliliği uygulamalarının yaygınlaştırılması,
- ▶ İşletmelerin tanıtım, markalaşma ve pazarlama kapasitesinin geliştirilmesi,
- ▶ Bölge sanayisinde kümelenme potansiyelinin değerlendirilmesi, yan sanayinin geliştirilmesi ve katma değeri yüksek ürünlerin üretiminin arttırılması.

- ▶ Şirketlerin rekabet gücünü artırmak için marka bir hedef haline getirmeli ve tanıtım noktasında markalaşmanın önemli olduğu bilincine varılmalıdır.
- ▶ Sanayideki ihtiyaca binaen nitelikli vasıflı personel eksikliğini çözmeye yönelik olarak Organize Sanayi Bölgesinde Meslek Yüksek Okulu kurulması ve en çok talep edilen sektörlere yönelik bölümler açılmasının ilimiz sanayisi ve sanayicilerine ciddi katkı sağlayacağı düşüncesindeyiz.